

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Antonii Sanderi Presbyteri, S. Th. Licentiati Hagiologivm
Flandriae Sive De Sanctis eius Prouinciae Liber vnus**

Sanderus, Antoine

Antverpiae, 1625

Gertrvdis De Pottellis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10172

mutatam fuisse. Quod ne quis fabulosum putet, ego ipse, inquit Drogo, qui hæc scribo oculis meis eas gemmas vidi, & nomen Domini benedixi.

GERTRVDIS VIDVA.

FVit Adalbaldi ducis Duacensis auia, & post mortem 6. Dec. Rigomari coniugis sui, Monasterium in Hamatico ædificauit, vbi & anno Domini 655. viuere desijt in Monasterij regimine successit sancta Eusebia eius proneptis quam educauerat, vtraque ex Hamatico inde postea ad Marchianense sanctę Rictrudis Cœnobium est translata.

GERTRVDIS DE POTTELLIS.

Nobili loco nata, fuit decima tertia Abbatissa Cœnobij Cisterciensis Gandau, quod vulgò portus B. Mariæ in Boloka vocitatur; mulier apud suos insignem pietatis famam habens: cuius ideò vitam hic coniungere visum fuit.

*Vita Gertrudis de Pottellis Abbatissæ xiiij. Monasterij
B. Mariæ de Biloka Ordinis Cisterciensis.*

ANno ab incarnatione Domini 1400. die 30. mensis Iulij vacante regimine monasterij B. Mariæ de Biloka Ordinis Cisterciensis, eius loci moniales instinctu S. Spiritus elegerunt sibi in Abbatissam, venerabilem, nobilem ac deuotam Religiosam D. Gertrudem de Pottellis multis S. Spiritus charismatibus insignem, nec non ab ipsa congregatione tali munere dignam in multis probatam.

O 2

Ele-

Electionem canonicam subsecuta est confirmatio per R.
 Abbatem de Dunis, confirmationum approbatio ab ipso
 R. Domino Clarævallenſi. Quam multis verò, iifq; præ-
 claris S. Spiritus donis ornata fuerit Gertrudis, abundè te-
 ſtatur eius vita & conuerſatio irreprehenſibilis, per quam
 cunctis fuit amabilis & grata. Timorem Domini ſemper
 habebat præ oculis, benigna ad omnes, nulli moroſa aut
 moleſta. Magno erga domum Dei afficiebatur zelo; op-
 probria & iniurias pēdebat nihili: aurum & argentum ar-
 bitrabatur vt ſtercora, nullis interim parcens ſumptibus,
 vt domum Dei ſartam teſtamq; ſeruaret, potiſſimum ta-
 men deſiderans ac laborans vt ſua familia bonum coram
 Deo & hominibus virtutum ac morum odorem longè la-
 teque ſpargeret. Verum cum tunc temporis vigorem mo-
 naſticae diſciplinæ multum deſeciſſe videret, anxiebatur
 ſpiritu, plurimum ſolicita, totaque in id intenta quo mo-
 do & qua viâ oues ſibi commiſſas ad ſinceram integramq;
 religioſae conuerſationis obſeruantiã perduceret. Et quia
 conſtat nullam monaſticam diſciplinam poſſe vigere præ-
 fertim in Monaſteriis monialium abſque regulati clauſura
 & excluſione ſæcularium perſonarum extra ſepta Mona-
 ſterij, vt benè docet & præcipit Bonifacius VIII. in 6. de-
 cretalium tit. de religioſis: Periculoſo, habito ſuper hoc
 conſilio cum honeſtis & ſapientibus perſonis prudenter &
 viriliter totam ſe dedit ad ſalutarem præfati Pontificis
 conſtitutionem in Monaſterio ſuo ſtabiliendam vt per hu-
 iuſmodi regularem clauſuram inordinatos mores & ſta-
 tuti monaſtico minimè cōuenientes ſublatis occaſionibus
 excluderet. Item quoad abſtinentiã à carnibus iuxta ex-
 preſſam regulæ ordinationem primùm ipſa ſibi illarum
 eſum interdixit exemplo ſubditas id idem inducens, in-
 firmis tamē & debilibus veſci carnibus iuxta eiufdem re-
 gula

gula discretionem benignè indulgens. Non minori quoque zelo incensa fuit ad eliminandum pessimum vitium proprietatis cogens omnes si quid forte sibi proprium vsurpabant, in comunes vsus referre. Quo quidem facto plurimi aduersus ipsam tam Ecclesiastici quam sæculares commoti sunt ita vt omnibus modis & totis viribus tam bonū ac salutare eius propositum impedire conati fuerint. Vix est credibile quantas sæpe difficultates & anxietates experta sit: verum piissimus Dominus qui nunquam se quærentes, & in se confidentes deserit non permisit ipsam tentari aut tribulari supra id, quod posset, verum etiam fecit cum tentatione prouentum. Tantum enim abest vt pium eius desiderium & conatus per maliuolorum inuidiam spe & effectu frustrata sint, quin potius de die in diem Deo opitulante maius ac maius ceperint incrementum. Corda enim illorum, quos beata fœmina in bono suo proposito aduersarios patiebatur, ita Deus rore diuinæ suæ misericordiæ & gratiæ emolliuit & flexit, vt qui prius salutare eius de reformanda religione studium impedire nitebantur, mutata voluntate ei ad id auxilium & opem præstarent. Quæ sanè res fuit mutatio dexteræ excelsi, & euidentis signum virtutis diuinæ, quod Gertrudem ab ipsis incunabulis luce gratiæ suæ misericorditer & affluenter illustrauit, & ad opus tam salutare elegit. Ipsa quoque non in vacuum gratiam Dei se accepisse demonstrauit, sed cum assidua gratiarum actione & profectu spiritali eam in se quotidie augere studuit, ita vt merito audire digna fuerit, quod audiuit fidelis ille seruus euangelicus Matth. 25. Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Quod de Gertrude iudicium certum nobis est non solum ex relatione illarum quæ cum ipsa

conuersatæ sunt, verum etiam ex narratione multarum Sanctimonialium, quæ eius ab infantia conuersationem viderant & audiuerant. Imò etiam ex ore ipsius audiui-
 uimus, quod hic exempli causa subiungimus. Cum adhuc adolescentula esset pater eius vir nobilis & illustris multum desiderauit, & per plures eosque honestos nuncios expetiuit locum in præfato Monasterio de Biloka pro vna ex filiabus suis. Quo obtento deliberauit, decreuitque ad Monasterium ducere non Gertrudem, sed sororem eius, Gertrudem verò in sæculo relinquere. Aduerte hic inscrutabilia iudicia Dei, & miram Gertrudis vocationem, verumque esse, quod ipsa veritas ait Ioannis sexto: Nemo venit ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum. Iam constitutus erat dies, quo soror Gertrudis cum solempni pompa & magno amicorum apparatu (vt tunc moris erat) in Monasterium induceretur. Sed ecce dum iu-uencula valdè pretiosis, optimisque ornata vestibus iuxta statum nobilium ad Monasterium procederet, multum flere cepit, quod aduertens Gertrudis, etiam ipsa plurimum lachrymata est. Mirantur parentes & amici, & causam fletus inquirunt. Respondit prima (vti olim respondit filia Iephte) flere se eo quod virginitatem contra voluntatem seruare cogeretur: at verò Gertrudis tanquam vna de sapientibus virginibus protestata est lachrymarum suarum causam non fuisse aliam, quàm quod ipsa à parentibus sæculo destinata foret, neque virginitatem suam, quam Christo consecrare desiderabat, illibata custodire permetteretur. Quibus auditis maiori omnes admiratione & stupore replentur, nec quisquam continere se poterat, quin simul collachrymaretur. Pater autem rem tantam considerans causamque lachrymarum tam diuersam perpendens propositum suum mutauit, Dei que voluntati

tati resistere nolens Gertrudem diuino seruitio in Monasterio sororē eius in seculo statui coniugali tradidit. Quam quidem Deus multis ex legitimo matrimonio filiis donauit, maiori tamen gratia & diuinæ benedictionis fauore prosequens Gertrudē pluribus eam roboribus spiritualibus latificauit. Talis fuit eius vocatio, nūc quales fuerint conuersationes videamus. In primis mirā mansuetudine & leuitate spiritus prædita fuit, pacis & concordie studiosissima, magno cōpassionis & misericordie affectu ferebatur erga omnes afflictos, & in quacumq; tribulatione constitutos; sobrietatis, verecundie, & omnis honestatis erat amantissima: publicum, & omnem vanitatem & leuitatem fugiebat, manere apud se & in quiete & silentio puram Deo conscientiam exhibere desiderabat; honeste & irreprehensibiliter in omnibus se gerebat. Linguam etiam Latinam exacte callebat, omnibus grata erat & amabilis. Inerat ei columbina simplicitas absq; vlla admixtione fellis & amaritudinis, nihilominus pro oportunitate & tempore iuxta monitionem Christi Saluatoris similis erat serpenti in sapientia & prudentia, ne sancta eius simplicitas despiceretur & contemneretur tanquā fatuitas & insipientia. Siquidē ob singularem eius prudentiā ac virtutē, quā præfulgebat opinione constituta fuit Monasterij burfaria siue dispensatrix, quod tamen officium valde contra suā voluntatē ac desiderium vtpotē quietis & secreti amās, solius obedientie intuitu suscipere acquieuit. A quo etiā munere ad primum R. Domini Clarævallis aduentum absolui instanter petiit, & obtinuit, nec leuē sanē ob causam. Multā enim ratione huiusce officij cernere cogebatur, quæ non nisi cum magno cordis dolore cernere poterat. Plurimū namq; ei displicebat frequentia sæcularium personarum ad Monasterium aduentantiū, displicebant ei epulæ.

epulæ & conuiuia, displicebat ei frequens excursus ipsarum monialium ad parentes & amicos, quæ omnia directè pugnant cum perfectione religiosæ honestatis & disciplinæ monasticæ. Videns itaque nullam subesse spem huiusmodi abusus & prauas consuetudines abolendi à prædicto officio liberari, humiliter rogauit & impetrauit eligens in abscondito cubiculi sui puram Deo animâ præparare, suamque salutem in silentio & quiete operari. Nihilominus tamen dum tantopere omnem dignitatem & curas externas declinare conatur, Deo aliter disponente ad maiora vocatum, & ad regimen totius Monasterij licet cum magno cordis sui dolore eligitur. Quo etiam regimine se abdicasset, nisi consilio multorum honestorum ac religiosorum virorum, spe futuræ mercedis ac præmij ob oculos proposita à tali mente reuocata fuisset.

Suscepto itaque regimine ante omnia studuit tanquam vera Christi imitatrix prius opere & exēplo facere, quod verbo docere & præcipere cupiebat, veraciter in hoc in se ipsa exprimens, quod de Sapiētia dicitur Sap. 8. Doctrinæ est disciplinæ Dei, & effectrix operum illius. Non enim solum benignis sermonibus, sed præuio quoque bonorum operum exemplo subditas ad omnem virtutem & honestatem, pristinamque monasticæ disciplinæ vigorem inducere laborauit. Verita ne si ipsa quoque eos, qui surrepserant, abusus toleraret, Deus ad iram prouocatus ipsam cum grege suo desereret & perire permetteret. Cognito ergo eius de reformatione animo quædam saluberrimis eius monitis acquiescentes reformationi consenserunt, eiusque obedientiæ se submiserunt, aliæ verò, quæ rigorem disciplinæ refugiebant, ad alia se Monasteria receperunt, eadem tamen Deo ipsarum corda tangente postmodum regressæ sunt, & tam ipsæ, quàm multæ aliæ ex
 saculo

sæculo puellæ tam nobiles quàm ignobiles eius magisterio & disciplinæ se subdidere magno cum animi desiderio ac voluptate cupierunt. Imò se beatos ac foelices arbitrabantur parentes, qui aliquam ex filiabus suis sub cura & regimine Gertrudis habere merebantur, quo factum est, vt Monasterium breui tempore non solum virtute, sed etiam numero creuerit. Nam quando Gertrudis primùm Monasterio præfecta fuit; non plures numero quàm 30. moniales, & 2. conuersas inuenit, discedens verò ex hac vita moniales 40. & conuersas 16. reliquit. Quas conuersas ad tantum numerum eâ intentione recepit, vt seruitiis monialium & totius domus sufficerent, nec opus esset ancillis sæcularibus, quibus eatenus vsæ fuerant. Itaque facile ex dictis datur intelligi Gertrudem hæc in parte maiorem gratiam ac benedictionem à Domino fuisse consecutam, quàm sororem eius, quia plures, meliores ac sanctiores Deo proles spirituales parturiuit, quàm soror eius filios carnales mundo genuerit, quarum etiam, vt vera mater, sedulam curam habuit, de omnibus necessariis abundanter eis prouidens, & cum pace & charitate in spiritu lenitatis & mansuetudinis eas regens. Minimè etiam neglexit, imò valdè sollicitè curauit pauperes in hospitali, plura eis præstans, quàm habere soliti erant. Hospites etiam & peregrinos ad suum Monasterium diuertentes tam ecclesiasticos quàm sæculares benignè habuit & honestè tractari iussit in loco eius assignato, scilicet in domo Patris confessorij, ita vt nequaquam laudes eius tacere potuerint, & nomen ac famam eius vbiq; diuulgarent. Gaudebat enim vnusquisq; referre quanta cum charitate & humanitate ab ea susceptus fuisset. Et quamuis tantam curam circa spiritualia habuerit, temporalia tamen minimè neglexit. Quibusdam agris ac terris per maris

P

inun-

inundationem perditis, ad eas recuperandas magnam pecuniæ summam expendit. Præterea cùm non bonus ubique spargeretur rumor præsertim de belli periculo, tempestiuè horrea sua prouidit, ne quid deesse contingeret vel conuentui, vel infirmis & pauperibus in hospitali, vel hospitibus & peregrinis, aliisque eleemosynis præstandis. Huiuscemodi ergo comitata & ornata bonis operibus peruenit tandem ad vltimum vitæ terminum, & in præsentia Reuerendi Domini de Nyzeele, & totius conuentus curam ac regimen domus in eorum manus resignans paulò post in Domino obdormiuit anno ætatis suæ 60. cuius exequias deuotè & honorificè celebravit prædictus Dominus de Nyzeele; corpusque in Choro Sacerdotum condi fecit, eò quod ipsam non minori honore ac reuerentiâ dignam iudicaret quam si Sacerdos fuisset, quòd de filiis quoque Dauidis refertur in libris 2. Regum nempe capite octauo: vbi omnes filij Dauid dicuntur fuisse Sacerdotes, id est, Principes, vel eodem honore digni quo Sacerdotes. Simili honore ac reuerentiâ digna fuit hæc deuota & venerabilis foemina, quæ meritis suorum operum ac præsertim obseruatione sanctæ regulæ ita præfulsit, vt sicut Christus Dominus inter suos Apostolos, ita ipsa inter Abbatissas, quæ eam præcesserunt, decimam tertiam & præcipua fuerit.

Requiescat in pace.

G O R D A N I V S

Aquiscincti.

16. Oct. **C**Olitur Aquiscincti à Monachis Benedictinis secundo lapide à Duaco, quo loco vixit ante Monasterij illius constructionem, quod & ipsius consilio à nobilibus viris